

Legalisering of (zelf)regulering van niet-problematische prostitutie

Onderdeel van een hedendaags strafrechtelijk
beleid inzake mensenhandel?

Prof. Dr. Gert Vermeulen

L² - Studiedag: 'Keuzevrijheid? Taboe!'
Antwerpen, 22 oktober 2010

Situering

- > IRCP-onderzoekslijn
 - > globale, geïntegreerde analyse/evaluatie/vorming
 - > van (strafrechtelijk) beleid
 - > vanuit multidisciplinaire invalshoek/benadering
 - > migratie- en administratief recht
 - > strafrecht en repressie
 - > sociaal recht en mensenrechten (inclusief kinderrechten)
 - > misdaad(organisatie)
- > evolutie
 - > thematisch (verbreed): mensenhandel > prostitutie > migratie
 - > in de tijd
 - > genese + recent

Relevant recent onderzoek & advies

- > internationaal
 - > AIDP
 - > EU-kwaliteitslabels sex-/reis/arbeidssector (2006 – EC)
 - > advies (Belgisch VZP) OVSE “Trafficking Alliance” (2006)
 - > Sloveens EU VZP 2008/Eurojust (high-level conference)
- > nationaal
 - > evaluatie Belgisch mensenhandelbeleid (2006 – KBS)
 - > analyse Belgische slachtofferdatabase (2006/7 – CGKR)
 - > betaalseksrecht (2007)
 - > + veldcontacten (prostituees, aanbodarme klantengroepen, escortindustrie, ...)

Gebruikmaking slachtofferdiensten

- > naar strafbaarstelling?
 - > zie bv RvE-verdrag 2005 + aankomende EU-richtlijn
 - > voor welke vormen van exploitatie
 - > alleen seks of ook arbeid e.a.?
 - > landniveau
 - > doorgaans beperkt tot seksuele sfeer
 - > België: zie bv wetsvoorstel Durant en consorten
- > kernvraag: operationalisering?
- > mogelijk antwoord: via kwaliteitslabels
 - > klanten oriënteren richting gecertificeerde seksbedrijven

Mensenhandel en migratiebeleid

- > nieuwe wet blijft zuiver consensuele smokkel als mensenhandel betitelen voor IAMM, CGKR, ...
- > blijvende vermenging van debatten
- > MH geïnstrumentaliseerd voor strijd tegen MS (want daardoor worden mensen gevictimiseerd) en dus tegen illegale migratie
 - > wet: tewerkstelling in strijd met 'menselijke waardigheid': vreemd ingevuld (focus zou mten zijn: 'forced labour')
- > terwijl strijd tegen MS & illegale migratie contraproductief is
- > gratis politiek discours
- > oplossing is eerder: meer legale migratiemogelijkheden
 - > desnoods om economische (vergrijzings) redenen
 - > + infocampagnes legale arbeidsmigratie in oorspronglanden
 - > ook legale migratie van derdelanders in seksuele dienstensector
 - > EU: zelfstandige prostitutie = economische activiteit

Mensenhandel en prostitutiebeleid

- > exploitatie gedwongen prostitutie blijft ook na nieuwe wet als mensenhandel betiteld voor IAMM, CGKR, ...
- > terwijl nieuwe expliciete strafbaarstelling mensenhandel (W2005)
 - > geen dwangvereiste stelt
 - > waardoor aanwerving e.d. van personen met oog op verlenen consensuele seksuele diensten strafbaar blijft
 - > gaat compleet in tegen EU-kaderbesluit (en aankomende richtlijn)
- > sluit wel perfect aan bij blijvend dominant politiek standpunt dat prostitutie intrinsiek uitbuitend is
- > terwijl nieuwe strafbaarstelling mensenhandel een scheiding der markten in seksindustrie zou hebben kunnen teweegbrengen
 - > mala fide (dwang, onvrijheid) = mensenhandel = aanpakken
 - > bona fide (consensueel) = legaliseren of reguleren
 - > randvoorwaarden moeten zijn voldaan (niet zoals in Nederland)

Preventie mensenhandel in prostitutiesector

- > ontwikkeling van een *bona fide* prostitutiemarkt
 - > verminderen kwetsbaarheid (via verbetering rechtspositie prostitué(e)) en sterkere repressieve focus op echte gevallen van uitbuiting en mensenhandel
- > legalisering *bona fide* exploitatie prostitutie
 - > theoretisch logisch
 - > politiek gezien kennelijk lastig in België
 - > + vereist opzegging VN-Verdrag 1950 (of aanpassing)
 - > succes opheffing bordeelverbod in Nederland relatief
 - > 3 lessen
- > (zelf)regulering interessant alternatief
 - > via kwaliteitslabels (ISO-69) (infra)

(Zelf)regulering *bona fide* prostitutiemarkt

- > marktscheiding in illegale sectoren
 - > voorbeelden: drugs, kinderarbeid, verkeer, ...
- > overheidsregulering of zelfregulering
 - > overheidsregulering
 - > ambigu, discretionair, geen rechtszekerheid (A'dam)
 - > zelfregulering
 - > voorbeeld: huurprijzenprotocol A'pen
 - > a.d.h.v. kwaliteitsnormen (ISO-69) die alle betrokken partijen als waardevol, geschikt en voldoende bevinden om situaties van mensenhandel of seksuele uitbuiting van kinderen maximaal te voorkomen en uit te sluiten
 - > concreet (infra)

ISO-69 (1)

- > geïnformeerd-consensueel
- > enkel door volwassenen
 - > deproblematisering 16+ prostitutie lastig
 - > hoewel verdedigbaar vanuit emancipatorisch kinderrechtеноогpunt
- > enkel all-in-huurprijzen zonder abnormaal profijt
- > nette en veilige werkomgeving
- > nodige verzekeringen
- > recht op adequaat beschermde seks
- > terugbetaalde regelmatige medische controle door een arts naar keuze (inclusief op HIV of andere SOA's)

ISO-69 (2)

- geen excessieve werkdagen of -uren, noch onder- of wanbetaling
- recht op verlof
- zelfbeslissingsrecht ivm prestaties tijdens menstruatie of de zwangerschap
- wanneer ze een SOA hebben: recht om bepaalde klanten/partners of bepaalde seksuele handelingen te weigeren (ontslagmogelijkheid)
- minstens een functioneel blanco strafregister voor uitbater, manager of eigenaar van een seksinrichting, vitrine of escortbureau of pornoproducent
- actief toelaten eventuele controles

Evaluatie kwaliteitsnormenpiste

- > vereist draagvlak van alle sectoractoren, én van parket
 - > inclusief bereidheid niet-vervolgung tewerkstelling illegale prostitué(e)s
- > transparantie en controleerbaarheid normen
- > affichering normen
 - > kenbaarheid voor klanten
 - > ontwijking strafbaarheid gebruikmaking diensten v/e SO van mensenhandel
 - > economische incentive voor bona fide seksbedrijven
 - > daardoor: marktvoordeel *bona fide* marktsegment
 - > effect: terugdringing uitbuiting en dus mensenhandel
- > onderzoeksmatig: relatief positieve respons
- > praktisch: blijft lastig, zelfs indien sector zich conformeert